

irun glez no vio alli dos alcalle m coman
Deros lot el el año tanto ano el pauor
Diego glez por la puerta salio
Diziendo dela boca no vere carnon
Quedna hya lagar metios ca gran pauor
El manto, el brial todo lizo lo laco
En esto desperta el q en bue era naco
Vio cargada el el año de sus buenos barones
Pesto melnadas o q qredes uos
hya señer ondrado Sebaca nos dio el Leo
Esyo qd fino el cobdo en pie se leuanto
El manto trae alcuello, adelino para Leo
El Leon qndo lo vio alli en vergonco
Vne nyo qd la cabeza pmo, el brio fino
Esyo qd don Rodrigo alcuello lo como
Quena lo adellando en la Bed le metio
Imocnilla lo han qnos q ylan
Quadró sal apalaca para la car
Esyo qd por los yernos demando, no los fallo
Quadró los estan lamando nuno no fallo
Quadró los fillaron, los vniereu ali vniereu
Quadró los cal gucho como yua por la car
Quadró los vniereu ali vniereu
Quadró los vniereu ali vniereu
Quadró los vniereu ali vniereu

TŘETÍ ZPĚV

Můj Cid ve Valencii se svými vazaly čas trávil,
s ním jeho zetové z Carriónu pobývali.
Spal, leže na lavici, můj Cid, Válečník chrabří;
zlá příhoda se stala, vězte, u dvora zatím. 2280
Z klece se dostal lev a chodil po paláci.
Velký strach padl na dvůr a na vazaly;
Cidovi věrní pláštěm si ruce omotali,
lavici obklopili a svého pána chrání.
Fernán González, jeden z carriónských bratří,
nevěděl, zda se schovat do věže či do komnaty.
Schoval se pod lavici a tam se třásl strachy.
Diego González se rychle dveřmi ztratil,
volaje velkým hlasem: „Nespatřím víc své vlasti!“
Za trám v lisovně oliv schoval se vylekaný;
když vylezl, měl od špíny celý plášť, celé šaty. 2290
Cid, zrozenec šťastné chvíle, se probudil a spatřil,
jak jeho vazalové se u lavice tlačí.
„Co to má být, mí věrní? Co chcete, co to značí?“
„Běda, náš ctěný pane, lev nás velice splasil!“
O loket Cid se opřel a na nohy se staví,
plášť ovine kol krku a klidně ke lvu kráčí.

Na toho lva strach padl, sotvaže Cida spatřil;
hlavu před Cidem svěsil, hlásku nevydal z tlamy.
Můj Cid don Rodrigo vzal lva za krk bez obavy,
vede ho pravou rukou, do klece ho dal zpátky.
Veliké podivení nastalo tehdy nad tím,
ke dvoru do paláce se zase všichni vrátí.
Na zetě ptá se Cid, a nemůže je najít.
Marně se po nich shání, jsou hluší na volání.
Když je konečně našli, byli jak vápno na zdi.
Měli byste to vidět, jak se jim všichni smáli!
Můj Cid pak vydal příkaz přestat s tím vysmíváním.
Infanti z Carriónu to za urážku pokládají,
nad tím, co se jim stalo, velký zármutek mají.

2300

2310

Trápili se tím velmi, jak jim to táhlo myslí;
vtom obklíčilo vojsko z Maroka Valencii.
Dal postavit král Buchar stanů padesát tisíc;
možná jste jeho jméno už někde pochytili.

Rozveselil se Cid a všichni jeho mani,
že zase zvětší kořist, díky Bohu za to vzdali.
Ale infanty z Carriónu to jako můra tlačí,
když vidí tolik maurských stanů, náladu ihned ztratí.
Oba dva bratři odešli do ústraní:

„Na kořist mysleli jsme, ale ne na porážky,
budeme oba muset jít také na ty Maury;
nejspíš se nevrátíme do své carriónské vlasti.
Válečnickovy dcery ovdoví velmi záhy!“

Vyslechl tuto řeč Muño Gustioz, vám známý,
Cidu Válečnickovi přinesl tyto zprávy:

„Ti vaši zeťové jsou celí bez sebe strachy,
namísto do bitvy by zpět do Carriónu rádi!
Jděte je upokojit, ať vás Stvořitel chrání!
Řekněte, ať jsou klidní, nemusí do boje s námi.

2320

My s vámi zvítězíme, bude-li nás Bůh chránit!“
Můj Cid don Rodrigo s úsměvem vyšel za ním:
„Zeťové z Carriónu, ať vám Bůh přeje zdraví!
Máte v rukou mé dcery, bílé jak slunce ranní!
Vy chcete do Carriónu, já do bitevní vřavy.
Ve Valencii bavte se podle chuti a přání,
sám vezmu si je na starost, já je znám, tyhle Maury.
S pomocí Stvořitele je na kolena srazím.“

2330

*Když o tom hovořili, vzkázal král Buchar Cidovi,
ať mu postoupí Valencii a ať v míru odejde, jinak
že mu za to, co udělal, těžce zaplatí. Cid nato řekl
tomu, kdo přinesl ten vzkaz: „Řekněte Bucharovi, tomu
potomku nepřátel, že než uplynou tři dny, dostane,
co si žádá.“*

*Nazítří přikázal Cid ozbrojit svoje věrné a vyrazil
na Maury. Infanti z Carriónu jej požádali, aby mohli
zaútočit jako první. Když tedy Cid zastavil svoje řady,
don Fernando, jeden z těch infantů, vyrazil jako první
a zaútočil na Maura, jemuž říkali Aladraf. Sotvaže ho
ten Maur spatřil, též vyrazil proti němu. Infant, celý
bez sebe strachy, otočil koně a ujel, ani se neodvážil
na něj počkat. Když to uviděl Pero Bermúdez, který jel
nedaleko něho, vyrazil na Maura a bil se s ním, až ho
zabil. Pak vzal Maurova koně, dostihl prchajícího
infanta a řekl mu: „Done Fernando, vemte si toho koně
a řekněte všem, že vy jste zabil Maura, kterému patřil,
a já vám to dosvědčím.“
Infant pak na to řekl: „Done Pero Bermúdezi, jsem vám
velice vděčný za to, co jste teď pravil.“*

„Dvojnásob zaplatím vám, dožiji-li tu chvíli!“
Pak v doprovodu druhých se oba navrátili.
Don Pero dotvrzuje, čím se Fernando pyšnil.
Můj Cid měl z toho radost, i jeho věrní všichni:

2340

„Jestli se Spasiteli a Bohu Otcí zlíbí,
moji zeťové budou i dobří bojovníci!“
Když o tom rozprávějí, houf lidí se k nim blíží,
v táboře Maurů zatím válečné bubny víří.
S úžasem na to hledí mnohý křesťanský rytíř;
jsou tu teprve krátce, nikdy to nezažili.
Don Diego a Fernando se ještě více diví;
kdyby to bylo na nich, nebyli by sem přišli.
Slyšte, co řekl muž zrozený v šťastné chvíli:
„Hej, Pero Bermúdezi, synovče velmi milý!
O Fernanda a Diega buďte mi starostlivý,
k oběma zeťům chovám, vězte, nejlepší city;
s pomocí Boží Mauri utečou z této bitvy.“

„Řeknu vám, probůh, Cide, bez všeho vytáčení,
že já se o infanty dnes vůbec starat nechci.
Ať je má v péči kdo chce, mně na nich nezáleží.
Já chci se svými lidmi být první v útočení
a vy se svými lidmi v záloze buďte pevní.
Můžete mi pak pomoci, bude-li zapotřebí.“
Vtom přišel Minaya Alvar Fáñez:
„Slyšte můj Cide, Válečníku věrný!
K vítězství pomůže nám Spasitel na nebesích
s vámi, který jste hoden žádat ho o přispění.
K útoku dejte příkaz dle svého uvážení,
každý bude dbát jistě vašeho nařízení.“
S Bohem a s vaším štěstím oboříme se na ně!“
Řekl na to můj Cid: „Nebudme ukvapení.“
A zde je biskup pan Jeroným, dobře je ozbrojený,
stanul před Cidem Válečníkem a popřeje mu štěstí:
„Sloužil jsem pro vás mši, Svaté Trojici ke cti.
Proto jsem odešel z vlasti a přišel do míst zdejších,
že jsem dostal chuť zabít pár Maurů v této zemi,
jen pro tu čest mým rukám a mému postavení;

a proto chci být první při tomto útočení.
Na praporci a štítu mám srnce vyznačeny,
rád bych je vyzkusil s pomocí na nebesích,
aby mé srdce došlo velkého potěšení
a abyste, můj Cide, byl se mnou spokojený.
Odepřete-li mi to, navždy se rozžehnáme!“
Řekl na to můj Cid: „Jak říkáte, tak se stane.
Na dohled máme Maury, napadněte je tedy.
A vy se podíváte, jak mečem vládnou kněží!“

Biskup pan Jeroným nasadil ostruhy koni,
na okraj ležení rozhodně zaútočil.
Dík svému štěstí a díky pomoci Boží
ihned při prvním střetu dva Maury zabil kopím.
Žerď se zlomila, a tak se meče chopil.
Biskup se překonával, Bože, byl skvělý v boji!
Dva Maury zabil kopím, pět jiných mečem skolil.
Těsně ho obstoupili, Maurů jsou celé houfy,
rány mu uštědřují, aniž mu zbraně zlomí.
Zrozenec šťastné chvíle z něho nespouští oči.
Chopí se svého štítu, žerď kopí k zemi skloní,
nasadí ostruhy koni, rychlému Babiekovi,
do útoku pak duši a celé srdce vloží.
Do předních řad těch Maurů se Cid Válečník vhroutil,
sedm Maurů hned srazil, čtyři další pak skolil.
A líbilo se Bohu, že ten boj takto skončil.
Můj Cid a jeho věrní za nimi se pak honí.
Nejedno lano přetřali, vyrvali nejeden kolík,
skáceli nosné sloupy, s ozdobami byl mnohý.
Cidovi věrní tahají ze stanů vojáky Bucharovy.

Ze stanů tahají je, honí a dohánějí.
Těch uřatých paží v brnění, které padaly k zemi,
a těch hlav s přilbicemi, válejších se v trávě.

a těch koní bez jezdců, pobíhajících všade!
To pronásledování trvalo sedm mil celých.
Za králem Bucharem můj Cid na koni běží:
„Vrať se, Buchare, nazpět, připluls z dalekých zemí,
se Cidem chtěj se poznat, s tím, který má vous velký,
pozdravíme se spolu, skončíme nepřátelství!“
Odpověděl mu Buchar: „Ochraňuj mě Bůh před tím!
Ostruhou pobodáváš, nahý meč držíš v pěsti;
chceš ho vyzkoušet na mně, všechno jen pro to svědčí.
Jestli kůň neklopýtne a se mnou nepadne-li,
nedostihneš mě dříve, než budu naloděný.“
Tu můj Cid odpověděl: „To se ti nepoštěstí!“
Buchar má dobrého koně, má dlouhý krok, je skvělý.
Ale Babieca, Cidův kůň, ještě rychleji běží.
Buchara dostihl můj Cid tři sáhy od pobřeží,
svůj meč Ulitý zvedl, ránu dal do té lebky,
rubíny na přilbici se rázem rozutekly.
Rozřal mu přilbu, král zůstal nechráněný,
až do pasu meč zajel a rozsekl ho vedví.
Tak zabil Buchara, krále z dalekých zemí,
meč Kalený ukořistil, na tisíc marek ho cenil.
Tak vyhrál tuto bitvu vítězstvím velkolepým.
Velké cti Cid si dobyl, i všichni jeho věrní.

2410

2420

S velikou kořistí nazpět se otočili.
Kraj drancovali, vězte, jako jeden muž všichni.
Potom se ke stanům navrátili
s tím, který se narodil ve šťastné chvíli.
Můj Cid Ruy Díaz, Válečník skvělý a silný,
se dvěma meči, na které je právem pyšný,
uprostřed vsí té krve pospíchal po bojišti,
tvář s vytláčeným vzorkem, drátěný chránič splihlý,
látkový čepec s vlasy poněkud sleželými.
Uviděl můj Cid cosi, a byl to pohled milý,

2430

pozvedl zrak a hleděl, kdo že to k němu míří;
Diega a Fernanda spatřil mezi svými,
hraběte Gonzala to oba syny.
Rozveselil se můj Cid, oči mu zazářily:
„Už jste zde, zeti moji? Mám vás za svoje syny!
Vím, že jste spokojeni, jak jste se dobře bili.
V Carriónu dovědí se, kterak jste v boji pilní
a jak jsme spolu krále Buchara porazili.
Že přízni Boží věřím, a též všech svatých přízni,
budeme spokojeni s tím vítězstvím my všichni.“
Minaya Álvar Fáñez dorazil v téže chvíli,
štít celý potlučený s krku mu šikmo visí;
co zachytil ran kopím, to nikdo nevyčísli;
kdo by to snad chtěl zkusit, nedostane se k cíli.
Z lokte mu odkapává krev stružkou blýskající.
Více než dvacet Maurů zahubil během bitvy.
Ze všech stran sjíždějí se sem jeho bojovníci.
„Dík vzdávám Spasiteli, Otci v nebeské výši
i vám, můj Cide, zrozený ve šťastné chvíli!
Zabil jste Buchara a v bitvě jsme zvítězili.
Všechno tadyto jmění je vaše a vašich lidí.
A vaši zeťové se v bitvě osvědčili,
věru se v boji s Maury vydatně unavili.“
Řekl na to můj Cid: „Velmi mě potěšili;
jsou-li dnes v boji dobří, výborní budou v příštím.“
Dobře to myslel Cid, ti se však urazili.
Co dobyli v té bitvě, do Valencie přijde.
Veselý je můj Cid a všichni jeho lidé,
že na každého šest set stříbrných marek vyjde.
Zeťové mého Cida vzali svůj podíl na kořisti
z této vítězné bitvy a hned ho dobře skryli;
myslí si, že už nikdy jim peněz nepochybí.
Ve Valencii tedy se dobře vybavili,
velké zásoby měli, dobré pláště i kožešiny.
Velice raduje se můj Cid se svými lidmi.

2440

2450

2460

2470

Na dvoře Válečníka byl to den velmi slavný,
potom co v bitvě zvítězili a Cid Buchara zabil.
Cid zvedl ruku a vousy si hladí:
„Díky Kristovi, světa pánu a králi,
dnes se tu naplnilo moje veliké přání,
že na bitevním poli se mnou mí zeťové bojovali!
Carrión se o nich dozví jen zprávy plné chvály,
jak čestně si zde vedli a jak nám byli platní.“

2480

Velmi velikou kořist dobyli v bitvě všichni.
Jedna ta část je naše, tu druhou dobře skryli.
Přikázal můj Cid, zrozený ve šťastné chvíli,
aby z kořisti z bitvy, ve které zvítězili,
všichni si vzali tolik, kolik si zasloužili,
na jeho pátý díl aby vždy pomyslili.
Tak to i udělali, všichni s tím souhlasili.
Obdržel z kořisti Cid šest set koní rychlých,
mnoho soumarů k tomu, nejednu velbloudici,
všeho pak dohromady, že bys to nevyčísлил.

2490

Veškerou tuto kořist můj Cid Válečník nabył.
„Dík Bohu v nebi, světa pánu a vládci!
Dřív jsem byl nemajetný, a teď jsem přebohatý,
mám peníze i půdu, zlato a čest mám tady,
mé dcery za infanty z Carriónu se mi vdaly,
vítězím v bitvách, když mě Spasitel chrání.
Mauři i křesťané velký strach ze mě mají.
Až v samém Maroku, v té zemi s mešitami,
že je snad někdy v noci přepadnu znenadáni
velmi se bojí, ale není to moje přání.
Ve Valencii budu, na ně se nevypravím,
s pomocí Stvořitele budou mi daně platit,

2500

anebo tomu, komu sám svěřím vybírání.“
Ve Valencii městě velikou radost mají,
všichni u mého Cida Válečníka jsou rádi.
Oba zeťové Cida též velkou radost mají,
v poslední bitvě oba srdnatě bojovali,
získali na kořisti pět tisíc dobré marky;
infanti za bohaté se proto pokládají.
K Cidovu dvoru přišli ti dva a s nimi další;
biskupa Jeronýma v řeči se Cidem našli,
byl tam i Álvar Fáñez, bojovník dobrý a chrabřý,
a ještě mnoho jiných, které Cid vychoval si.
Když infanti z Carriónu vstoupili do předsáli,
Minaya místo Cida ujal se uvítání:
„Naši čest zvyšujete, pojdte sem, milí švagři!“
Válečník potěšil se, že za ním oba zašli:
„Má drahá ctěná ženo, mí zeťové jsou tady,
i obě moje dcery, zůstanou chvíli s námi,
ať všichni obejmou vás a ve všem poslouchají.
V této veliké bitvě porazili jsme Maury,
já sám jsem toho zrádce, krále Buchara, zabil.
Za to Marii, Matku našeho Pána, slavím!
Veliká čest vás čeká pro obě naše svatby.
V Carriónu dovědí se o vás jen dobré zprávy.“

2510

2520

Infant Fernán González odpoví na to řečí:
„Vzdávám dík Stvořiteli i vám, můj Cide ctěný!
Tolik bohatství máme, že k spočítání není;
pro vás jsme bojovali, díky vám přišli ke cti.
Nedělejte si starost, protože máme v bezpečí své věci.“
Se smíchem škádlili se Cidovi mani věrní,
kdo nejlíp v boji bil se a kdo koho hnal před kým;
Fernando ani Diego prý tam však vidět nebyl.
Pro toto dobírání, které si vymysleli
a kterým ve dne v noci je drsně uráželi,

2530

infanti z Carriónu zlé předsevzetí měli.
Nadarmo nejsou bratři, tajně se spolu sešli,
nemusíme být svědky toho, co si tam řekli:
„Odjedme do Carriónu, už jsme tu dlouho dleli.
Získali jsme si zboží a statky velké ceny,
do smrti nemůžeme utratit tolik jmění.

Řekněme Válečníku, ať nám dá naše paní,
že si je odvezeme do Carriónu k našim,
aby se podívaly na naše rodné statky.
Ochrany mého Cida musíme obě zbavit,
na cestě uděláme to, co naše srdce ráčí,
aby příhodu se lvem nám nepředhazovaly.
Hrabata z Carriónu jsme, jsme urození páni!
Odvezeme si velké jmění, získali jsme je tady;
potupíme mu dcery, až budou s námi samy!
Díky tomuto jmění budeme bohatí už navždy,
královské, ba císařské dcery můžeme si pak najít,
vždyť jsme z carriónských hrabat, jsme urození páni!
Cidovi potupíme dcery, až budou s námi samy,
aby příhodu se lvem nám nepředhazovaly.“
S takovým rozhodnutím se tedy oba vrátí.
Promluvil Fernán González a žádá ztišit hlasy:
„Můj Cide Válečníku, ať Spasitel vás chrání!
Kéž souhlasíte vy i vaše vzácná paní,
i Minaya Álvar Fáñez a všichni tito páni.
Dejte nám naše ženy, které se za nás vdaly,
chceme je odvézt na naše carriónské statky,
zavézt je do sídel našich, dáme jim je do zástavy,
uvidí vaše dcery, co máme v naší vlasti,
a vše, co jednou bude našim potomkům patřit.“
„Odevzdám vám své dcery i něco z mého navíc.“
Netušil Cid Válečník, že potupa visí nad ním.
„Vy jste jim v Carriónu dali statky a sídla do zástavy,

2540

2550

2560

2564-5

a já jim chci dát věnem tři tisíce stříbrné marky;
chci vám dát mnoho mul a ořů velmi zdatných,
bitevních koní také, silných a vytrvalých,
mnoho plátěných šatů a též hedvábné šaty.
Kalený s Ulitým, meče chci vám dát k tomu navíc,
však oba dobře víte, že jsem jich v boji nabyt.
Mám vás jako své syny, mé dcery jste si vzali;
velký kus mého srdce odejde tedy s vámi.
Ať jdou do Galicie, Kastilie i Leónu zprávy,
jak bohatě a štědrě své zetě vyprovázím.
Mé dcery opatrujte, ony jsou vaše paní;
ode mne můžete se odměny za to nadít.“
Infanti z Carriónu s tím souhlasili rádi.
Válečnickovy dcery, své ženy, přijímají;
co můj Cid dát jim kázal, dávají dohromady.
Když už jsou spokojeni a když už všechno mají,
infanti z Carriónu nakládat přikázali.
Všichni se chápou zbraní, na koně nasedají
ve Valencii městě, když se to dovídají,
že Cidovy dcery jedou na carriónské statky.
Začínají se loučit, že na cestu se dají.
Doña Elvira a Sol, vdané za oba bratry,
před Cidem Válečníkem uctivě poklekají:
„Buďte k nám laskav, otče, ať Stvořitel vás chrání!
Vy jste nás obě zplodil, zrodily jsme se z matky;
před námi jste tu oba, náš pán a naše paní.
Nyní nás posíláte na carriónské statky,
je naší povinností splnit to vaše přání.
O laskavost vás, otče, prosíme ještě tady;
ať v Carriónu vždy máme od vás nějaké zprávy.“
Objal je obě Cid a políbení dal jim.

2571

2580

2590

2600

Cid toto učinil a matka mluví s nimi:

„Odjeďte, dcery moje, Bůh prováže vás vždycky!

Váš otec miluje vás, a já též bez pochyby.

Odjeďte na své statky, jimiž vás obdařili;

já jsem se dobře vdala, a vy též, jak si myslím.“

Otci i matce ruce dcery pak políbily;

oba jim požehnali a odjet dovolili.

Můj Cid a jeho věrní na cestu vyrazili,

skvělé šaty a koně i zbraně mají všichni.

2610

Už z Valencie slavné infanti vyrazili,

když s paními a dvorem se byli rozloučili.

Se zbraní v ruce jeli úrodnou Valencií.

Zvesela můj Cid jede se svými věrnými lidmi.

Toho, který se opásal mečem ve šťastné chvíli,

neblahá tucha jala, co bude s těmi manželstvími.

To, že je obě vdal, lítostí neodčiní.

„Kde jsi, Félix Muňozí, synovče drahý?

Jsi bratranec mých dcer, z příbuzenství i z lásky.

Kážu ti, abys jel s nimi na ty carriónské statky,

uvidíš, co mým dcerám jejich manželé dali.

2620

Válečníkovi o tom přivezeš všechny zprávy.“

„Z duše rád učiním to,“ Félix Muňoz na to praví.

Minaya Álvar Fáñez před mého Cida se staví:

„Do města Valencie, Cide, je čas se vrátit.

Je-li to Spasitele a Boha Otce přání,

jednou je navštívíme v tamtom carriónském kraji.“

„Bohu vás poroučíme, Elviro a Sol, vzácné paní,

vždycky tak všechno číňte, abychom byli šťastní.“

„Kéž je to vůle Boží,“ zeřově přitakali.

2630

Při tomto rozloučení veliké byly nářky.

Otec i obě dcery z hloubi svých srdcí pláčí,

stejně tak rytířové, Válečníkovi maní.

„Poslyš, Félixí Muňozí, synovče velmi drahý!

Skrze Molinu jeďte, ať noc tam všichni stráví.

Maura Abengalbóna, přítele, že Cid zdraví.

Ať přijme moje zetě co nejlíp, jak se patří.

Že moje dcery jedou na své carriónské statky,

co budou potřebovat, ať všechno od něj mají,

a do Mediny ať je kvůli mně doprovází.

2640

Že co udělá pro mě, to mu já štědře splatím.“

Jako od masa nehet, tak odtrhli se v pláči.

Zrozenec šťastné chvíle se do Valencie vrátil.

Infanti z Carriónu na cestu už se dali;

v místě Santa María de Albarracín nocovali.

Infanti z Carriónu nešetří ostruhami,

už jsou s Abengalbónem v Molině mezi Maury.

Když o tom ten Maur zvěděl, velmi zaplesal nad tím,

s velkým jáсотem jel jim v ústrety k uvítání.

Bože, jak ten je hostil, jak plnil jejich přání!

2650

Nazítří po ránu je sám dále doprovází

s dvěma stovkami jezdců, kteří je mají chránit.

Zdolali horský hřbet, Luzón je nazývaný.

Cidovým dcerám Maur věnoval skvělé dary,

každému infantovi dobrého koně navíc.

Zdolali Arbujuelo a před Jalónem stáli,

v místě Ansarera zvaném si odpočali.

Z přátelství k Cidovi se ten Maur takto snažil.

Ukázal Abengalbón své bohatství těm bratřím,

infanti se hned zrádně na Maura domlouvali:

2660

„Ježto Cidovy dcery zanechat chceme tady,

Maura Abengalbóna mohli bychom tu zabít;

potom by bylo naše jmění, které mu patří.

Všechno to bude naše, jako carriónské statky;

proti nám nedokáže Cid nic se svými právy.“

Ale když Carriónští tu zradu domlouvali,

slyšel je jeden Maur, byl naší řeči znalý;

Abengalbónovi co slyšel, nezatajil:

„Měj se tu na pozoru, můj pane, jsou to vrazi,
na tvé smrti se právě infanti domlouvali.“ 2670
Abengalbón byl chrabří, vůbec žádný strach neměl,
s dvěma sty svými jezdcí za Carriónskými jede.
Zastavil před infanty, zbraně měl přichystané,
a co těm dvěma řekl, rozpálilo jim tváře:
„Co jsem vám udělal, ptám se, carriónští páni?
Já jsem vám sloužil věrně, vy jste mou smrt domlouvali!
Jen pro přítele Cida, že jde o jeho zetě,
teď neudělám s vámi, co by letělo světem,
a nedopravím zpátky Cidovy dcery skvělé;
do Carriónu by žádný z vás dvou se vrátit nesměl! 2680

Já vás opustím tady, jste zločinci a zrádci.
Doño Elviro a Sol, dovolte, já se vracím,
pověsti Carriónských si velmi málo vážím.
Kéž se to líbí Bohu, světa králi a vládci,
aby se Válečníku ty sňatky zamlouvaly!“
Toto jim tedy řekl ten Maur a hned se vrací.
Když přes Jalón se brodí, zbraň mají všichni v dlani;
a že měl zdravý rozum, do Moliny se vrátil.
Infanti z Carriónu se z Ansarery vzdáli,
na cestu ve dne v noci se bez oddechu dali, 2690
Atienzu, hrubou tvrz, nalevo zanechali,
pohoří Miedes velmi spěšně též překonali,
Jasnými Horami jedou, nešetří ostruhami,
Grizu, kde Álamos sídlil, nalevo zase mají,
Elfa tam v jeskyních žila, v těch místech ukrýval ji;
San Esteban je vpravo, ale zůstává v dáli.
V dubině u Corpesu infanti zastavili;
vysoké hory jsou tu, větve se do oblak tyčí,
dravá zvěř všude kolem toulá se houštinami.
Našli zelenou louku a čistý pramen na ní, 2700
infanti z Carriónu rozbít stan přikázali,

se všemi svými lidmi v tom místě nocovali.
Svým ženám lásku dokazují a v náruči je mají;
zle se jim odvděčili nedlouho po svítání.
Kázali všechno jmění a zboží naložit na soumary,
strhnout stan přikázali, kde právě nocovali,
svou družinu a čeleď napřed odeslali.
Infanti z Carriónu to takto přikázali,
aby tam žádné ženy ani muži nezůstali,
jen doña Elvira a Sol, jejich zákonné paní; 2710
potěšit se prý chtějí s nimi dle svého přání.
Všichni už odjeli, a ti čtyři jsou sami.
Infanti z Carriónu zlý úmysl však mají:
„Doño Elviro a Sol, vězte, že jste tu samy,
tady vás potupíme, v těch lesích nehostinných.
My odsud odjedeme, a vás necháme tady;
vy nikdy nepoznáte naše carriónské statky!
K Cidovi donesou se jistotně o tom zprávy.
To bude pomsta za to, co bylo s tím lvem hanby.“
Na místě strhali z nich pláště a kožešiny 2720
a nahé nechali je v košilích, ve spodnicích.
Ti zrádci neurvalí ostruhy připjali si,
do ruky řemení berou, to silné, od podpínky.
Když paní viděly to, doña Sol praví bratřím:
„Pro Boha pro živého, done Fernando a Diego taky!
Dva velké meče máte, pevné, s ostrými břity,
Kalený je ten první, druhý Ulitý zvaný,
budeme mučednice, když setnete nám hlavy;
bude se o tom mluvit mezi křesťany i Maury.
Že si to zasloužíme, na tom není zbla pravdy. 2730
Nedopusťte se na nás tak odpudivé zrady!
Vždyť o čest byste přišli, kdybyste nás zbičovali,
u soudu nebo u dvora by vás za to odsoudili.“
Ale nic platno není paním to domlouvání.
Infanti z Carriónu začali s bičováním,

řemením podpěnkovým bijí je jako kati,
bolest jim způsobují ostrými ostruhami,
košile rozšvihali, tělo jim rozdrásali;
nevinná krev se řine těm paním po spodnicích.
Však už to obě paní u srdce silně cítí.
Ach to by bylo štěstí, kdyby Bůh v nebi ráčil
dopustit, aby můj Cid objevil se teď tady!
Tak je tam zbičovali, až v bezvědomí padly
v košilích zkrvavených, s krví i na spodnicích.
Unavení jsou oba tím, jak je bičovali,
sázeli se, kdo lepší ránu kdy ušetří jim.
Doña Elvira a Sol už hlásku nevydají;
v dubině u Corpesu je co mrtvé zůstavili.

2740

Odnesli jim i pláště, kožíšky z hranostaje,
v mdlobách je zanechali, vězte, ve spodním prádle,
na pospas dravým ptákům a šelmám toho kraje.
Mysleli, že jsou mrtvé, a ne, že do mdlob padlé.
Ach toho štěstí, kdyby se můj Cid objevil náhle!

2750

Infanti z Carriónu za mrtvé už je měli,
mysleli, že těm dvěma žádné pomoci není.
Chvástat se začínají, když horami pak jeli:
„Dnes jsme se tedy dobře pomstili za manželství.
Neměli jsme si vůbec brát ty dvě za své ženy,
přes všechno jejich žadonění,
protože tento svazek nás vůbec hoden nebyl.
Toto je naše pomsta za lva a pohanění.“

2754-5

2760

Infanti z Carriónu chvástat se počínají.
K Félixu Muñozovi se ale nyní vrátím;
byl to synovec Cidu Válečníkovi drahý.
Jen nerad jede napřed, jak infanti přikázali.
Po cestě od sestřenic srdce ho divně pálí;

brzy se od ostatních oddělil, stranou vzdánil,
do hlubokého lesa zabočil s odhodláním,
že počká na sestřenky, jestli pojedou za ním,
anebo aby zvěděl, co s nimi udělali.
Viděl je přijíždět a slyšel, jak se baví,
oni ho neviděli a nepodezírali.
Vězte, že smrti by neunikl, kdyby ho spatřili bratři.
Infanti jedou dále, nešetří ostruhami.
Félix Muñoz se v jejich stopách vrátil,
sestřenky našel, skoro už umíraly.
S voláním „Sestřenice!“ sesedl s koně zatím,
ke stromu uvázal ho a k sestřenicím kráčí.
„Doño Elviro a Sol, mé sestřenky! Ti zrádci!
Tento hanebný skutek dopadne na infanty!
Dej Bůh, ať dočkají se pomsty a věčné hanby!“
Ze mdlob pak budí obě ubohé paní.
Tak dobité jsou obě, že hlásku nevydají.
Srdce mu puká žalem a volá k sestřenicím:
„Doño Elviro a Sol! Mé sestřenky a paní!
Sestřenky, probudte se, pro Kristovy drahé rány!
Dokud je ještě světlo, než noc se ujme vlády,
aby nás v tomto lese divoké šelmy nesežraly!“
Doña Elvira a Sol se ze mdlob probírají,
už otevřely oči a Félixu Muñozu spatří.
„Vzchopte se, sestřenice, pro Kristovy drahé rány!
Jakmile pohřeší mě infanti, bez meškání
vyrazí nazpět, aby mě vyhledali.
Zahyneme tu, jestli nás Bůh nebude chránit!“
S velikým žalem doña Sol na to praví:
„Synovče, odvděčí se vám Cid, náš otec chrabrý!
Dejte nám vody, a Bůh vám zaplatí za ni!“
Félix Muñoz si sundá klobouk z hlavy,
je dosud jako nový, před cestou kupovaný,
vody pak do něj nabral a sestřenkám dal napít;

2770

2780

2790

2800

velikou žízeň měly, pily, co hrdlo ráčí.
Prosil je velmi snažně, až tedy obě vstaly.
Stále je utěšuje, odvahy dodává jim,
až přece vzchopily se, a on víc neotálí,
ve velkém spěchu obě na koně vsadí.
Pak vlastním pláštěm obě sestřenky zakryl.
Za uzdu vede koně, chvatně se odtud vzdálí.
Tak všichni tři z corpeské dubiny vyšli,
uprostřed noci se z lesa vynořili. 2810
Dorazil k vodám Duera se svými sestřenkami,
ve věži doni Urraky útulek našly.
Do San Estebanu Félix Muñoz se vrací.
Našel tam Diega Telleze, k Álvaru Fáñezi patřil.
Když vyslechl ty zprávy, lítost ho v srdci pálí;
koně a muly vzal, vzal také krásné šaty,
doňu Elviru a Sol přivezl od Urraky
do San Estebanu, aby tam přebývaly,
a jak nejlépe mohl, pomáhal jim.
Lidé ze San Estebanu, opatrností známí, 2820
když se to dověděli, z duše je litovali;
Válečnickovým dcerám odvalu dodávají.
Tak zůstanou tam obě, dokud se neuzdraví.
Carriónští infanti se dále vychloubali.
Nic se to nelíbilo donu Alfonsu, králi.
Do města Valencie poslali tyto zprávy.
Když můj Cid vyslechl vše, co mu vzkazovali,
drahnou chvílí uvažoval nad tím,
ruku pozvedl k bradě a hustý vous si hladí:
„Dík vzdávám Kristu, světa pánu a vládci, 2830
že infanti z Carriónu mi tak vděk prokázali!
Při vousech, které nikdo mi nikdy nerval z brady,
infanti z Carriónu mě o mou čest nepřipravil
Uvidí, že mé dcery se ještě dobře vdají!“
Zarmoucený je Cid a všichni jeho maní,

i Álvar Fáñez, všechny to v srdci pálí. 2835b
Minaya s Bermúdezem na koně nasedají,
též Martín Antolínez, Burgosan velmi slavný.
Můj Cid s dvěma sty jezci je poslal za dcerami;
ať jedou ve dne v noci, řekl jim s velikým naléháním,
a přivezou mu obě do Valencie zpátky. 2840
Ti rozkaz mého Cida splnili bez meškání,
hned spěšně jedou dnem noci bez přestávky.
Dojeli do Gormazu, hradby ho obklopují.
V tom hradu vpravdě jen jednou nocovali.
Do San Estebanu došly mezitím zprávy,
že pro své sestřenice Minaya se tam staví.
Muži v San Estebanu, jako mužové správní,
Minayu přivítali, i všechny jeho lidi.
Přinesli Minayovi ten večer velké dary;
nechtěl je od nich vzít, velice děkoval jim: 2850
„Díky, mužové ze San Estebanu, kteří jste u toho byli,
za čest, kterou jste nám vzdali, když se ty věci staly.
Velice je vám vděčný můj Cid tam, kde nyní svůj čas tráví,
za něj to vyřizují, místo něho jsem tady.
Při Bohu na nebesích, dobrá odměna vám patří.“
Všichni jsou spokojeni, za to mu děkovali;
k noclehu chystají se, aby si odpočali.
Minaya zatím zajde za svými sestřenkami,
doňa Elvira a Sol na něj oči upírají:
„Tolik vám děkujeme, jako byste byl Spasitelem samým! 2860
Vy Jemu poděkujte, že jsme se naživu zachovaly.
Za čas, až budeme ve Valencii zpátky,
budeme vyprávět, co zažily jsme hanby.“ 2862b

Plakali velmi hořce paní i Álvar Fáñez
a Pero Bermúdez byl také zarmoucený:
„Doňo Elviro a Sol, nemějte obavy žádné,
když jste živý a zdravý a víc újmy na vás není.

Je po bohatém sňatku, ale čeká vás lepší.
Však brzy pomstíme už Válečnickovy dcery!“
Velikou radost mají, nocují na tom hradě.
Nazítří po ránu zpátky vyrazit chtějí,
ze San Estebanu je nazpět provázejí,
až k řece Amoru společně s nimi jeli
a tam se rozloučili, domů se navracejí;
Minaya s paními jedou dále, i jeho věrní.
Vpravo od San Estebanu do Alcoceby vjeli,
ke Královskému brodu přijeli unavení,
ve vsi Berlanga zvané si na první noc lehli.
Nazítří po ránu na koně znovu sedli,
v místě Medina zvaném družina přes noc leží;
z Mediny do Molíny na druhý den pak jeli.
Maur Abengalbón je ze srdce potěšený,
vyjel jim v ústrety a dal jim pozdravení,
z přátelství k Cidovi pozval je na večeri.
Do Valencie potom odtamtud přímo jeli.
Zrozenec šťastné chvíle nečeká po té zprávě,
hned jim v ústrety cválá a má velice naspěch;
z radosti vyhazuje můj Cid do vzduchu zbraně.
Jde obejmout můj Cid Válečník svoje dcery,
a když je obě zlíbal, usmívá se jak předtím:
„Už jste zde, dcery moje? Ať vás Bůh obě střeží!
Ač jsem ctil vůli krále, spokojený jsem nebyl.
Kéž dá Spasitel, který sídlí v nebi,
abych vás příště provdal líp, než se stalo tehdy.
Kéž mi Bůh dopřeje pomsty na mých carriónských zetích!“
Ruce políbily otci dcery s pláčem.
Zbraně vyhazují, do města všichni vešli.
Paní Jimena měla velikou radost také.
Zrozenec šťastné chvíle chce jednat bez prodlení;
tajně promluvil k některým ze svých věrných,
krále Alfonsa o tom zpravit poselstvím chtějí.

2870

2880

2890

2900

„Kde jsi, Muño Gustiozi, ty vazale můj chrabrý?
Věru ve šťastné chvíli jsme tě na můj dvůr vzali!
Odvez do Kastilie poselství Alfonsu králi.
Polib mu za mě ruku, že jsem věrný a stálý
a že jsem jeho vazal a on je můj pán navždy.
Že mě infanti z Carriónu potupit neváhali,
to ať na srdci a v duši dobrého krále pálí.
On moje dcery provdal, ne z vůle mé se vdaly.
Když už se dopustili velké urážky na nich
a padá-li též na nás jistý díl této hany,
tou i onou čest krále Alfonse pošlapali.
Odvezli mnoho věcí, všechny mé cenné dary,
a toto zneuctění mě navíc k tomu pálí.
Ať k soudu nebo dvoru jsou oba předvoláni,
aby se síle práva Carriónští podvolili,
neboť veliký hněv mám v srdci a tak mě pálí.“
Muño Gustioz odcválal bez meškání
a s ním dva rytířové, kteří mu slouží rádi,
a dva zbrojnoši s nimi, na dvoře vychovaní.
Vyjeli z Valencie a jedou bez ustání,
ve dne v noci si oddechu nedopřáli.
Krále Alfonsa v Sahagūnu vyhledali.
Král vládne v Kastilii a též v leónském kraji,
jemu i Asturie až po San Salvador patří
a také v Santiagu je vládcem svrchovaným;
hrabata z Galicie ho též za pána mají.
Když Muño Gustioz sesedl, hned do kostela zašli,
před světcí poklekl, modlil se k světa vládci.
Zamířil do paláce, kde se dvůr vynachází,
z každé strany ho rytíř co pána doprovází.
Když vstoupili až do míst, kde se dvůr vynachází,
král poznal Muña Gustioze, sotva je všechny spatřil.
Povstal král a dal jim dobré uvítání.
Poklekl na kolena a poklonil se králi,

2910

2920

2930

tento Muño Gustioz políbil nohy králi:
„Milost, králi! Mnohé země vás pánem uznávají!
Ruce i nohy vám líbá Cid prostřednictvím našim;
on je vždy vašim vazalem, vy jeho pánem navždy.
Provdal jste jeho dcery za ty carriónské bratry,
byl to vznešený sňatek, bylo to vaše přání.
Víte už o pohaně, o té urážce na cti,
kterak nás urazili ti dva carriónští bratři?
Válečnickovy dcery do krve zbičovali,
zbité a obnažené je u své velké hanby
v dubině u Corpesu bezmocné zanechali
napospas dravé zvěři a ptákům mrchožravým.
Ale hle, jeho dcery jsou ve Valencii zdrávy.
Proto vám líbá ruce jako váš vazal navždy,
aby k soudu či sněmu dostali předvolání.
Jeho čest urazili, vaši však více, králi;
a teď, když o tom víte, kéž vás to také pálí,
ať můj Cid dovolá se práva nad těmi bratry!“
Král drahnou chvíli mlčel, přemýšlel a pak pravil:
„Po pravdě ti to říkám, že mě to v srdci pálí,
a v tom máš také pravdu, Muño Gustiozi drahý,
že já Cidovy dcery jsem provdal za infanty;
v dobré víře, v prospěch té dvojí svatby.
Kéž by se nebývaly uzavřely ty sňatky!
Mne, jako mého Cida, velmi to v srdci pálí.
K právu mu dopomůžu, ať mě Spasitel chrání!
Ač nechtěl jsem to dříve, nebylo to mým přáním,
rozešlu po království se svými posly zprávy,
aby se do Toleda ke sněmu odebrali
hrabata, šlechticové a urození páni.
Dám příkaz, aby přišli i ti carriónští bratři,
aby zadostiučinění mému Cidovi dali;
a aby ten spor skončil, pokud se mi to zdaří.“

2940

2950

2960

Řekněte Válečníku, zrozenci šťastné chvíle,
ať připraví se na sněm se svými v sedmi týdnech,
že v Toledu je čekám, ta lhůta už teď plyne.
Z přátelství k Cidovi svolávám ten sněm dříve.
Pozdravte mi je všechny, ať chovají se klidně;
zadostiučinění dostane se jim jistě.“
Muño Gustioz se loučí, k Cidovi navrátí se.
Jak král Alfonso řekl, začal se starat ihned;
Alfonsa Kastilského nic nezadrží v díle.
Do Leónu a Santiaga královské listy píše,
Portugalcům a také vazalům z Galicie,
Carriónským posílá je, i šlechtě z Kastílie,
že do Toleda svolal ctěný král sněm své říše,
aby se shromáždili všichni po sedmi týdnech;
ať nepovažuje se za vazala, kdo by sněm opomíjel.
Do všech držav, kde vládne, král posly s listy vyšle,
ať vazalové splní, co přikázal v tom listě.

2970

2980

Infanty z Carriónu to začíná už trápit,
že teď král do Toleda svolává sněmování.
Že můj Cid dostaví se, zmírají oba strachy.
Se všemi příbuznými se o té věci radí,
nechtějí na sněm, králi se omlouvají.
I řekl král: „Před tím ať Bůh mě chrání!
Neboť tam přijede můj Cid, Válečník chrabří,
musíte mu dát právo, je na vás rozhněvaný.
Kdo toto neučiní a sněmu se nezučastní,
v mé zemi nemá místa, neboť mou přízeň ztratí.“
Už vědí Carriónští, co v té věci dělat mají,
se všemi příbuznými se o tom znovu radí.
Hrabě don García přijel k nim na pozvání,
Cidův nepřítel je to, vždycky mu všechno hatí;
infantům z Carriónu dal tedy hrabě rady.
Lhůta se přiblížila, sněm už má brzy začít.

2990

3000

Dobry král don Alfons přijel s prvními pány,
též hrabě don Enrique a hrabě don Ramón slavný,
císaře pozdějšího otec dobrý a milý;
hrabě don Fruela i hrabě don Beltrán přišli.
Z jeho království jsou tu mnozí učenci známí,
ze všech stran Kastilie ti nejlepší jsou tady.
I hrabě don García z Carriónu na sněm přibyl.
Také Ansur González, Gonzalo Ansúrez za ním,
a Diego i Fernando jsou tam, oba ti bratři,
a s nimi mnoho lidí, které si na sněm vzali;
urážet mého Cida si totiž předsevzali. 3010
Proto i odevšad sem na sněm přispěchali.
Zrozenec šťastné chvíle se dosud nedostavil
a král se hněvá, že se tak omeškali.
Až pátého dne přijel můj Cid, Válečník chrabry.
Álvara Fáñeze vyslal dopředu s příkázáním,
aby políbil ruce jeho pánu a králi
a vyřídil, že přijede ještě téhož dne za tmy.
Když toto uslyšel, král byl ze srdce šťastný. 3020
V početném doprovodu jel vstříc se svými many
zrozenci šťastné chvíle, aby ho uvítali.
Můj Cid a jeho věrní dobré zásoby mají,
s takovým dobrým pánem je dobrý voják každý.
Když dobrý král Alfonso už do tváře mu patří,
k zemi se vrhl můj Cid, Válečník chrabry;
chce vzdát čest svému pánu, pokořit se chce králi.
Když to král uviděl, na místě mu v tom bránil:
„U svatého Isidora, to není moje přání!
Nasedněte, můj Cide, jinak nebudu šťastný;
z duše a ze srdce se my dva máme vždy zdravít. 3030
To, co vás nejvíc trápí, mě také v srdci pálí.
Dej Bůh, aby se vámi poctilo sněmování.“
„Amen!“ řekl můj Cid, Válečník dobrý a chrabry,
ruku mu políbil a objetím ho zdraví:
„Vzdávám dík Bohu, že vás vidím, můj králi!

Vám i hraběti donu Ramónovi se klaním,
hraběti donu Enriquovi a všem, kteří jsou tady.
Ať předně vás, můj pane, i s přáteli Bůh chrání!
Má žena doña Jimena, vznešená a ctná paní,
ruce vám líbá, pane, a moje dcery taky. 3040
Co se nám přihodilo, kéž vás též v srdci pálí.“
Odpověděl král: „Tak jest, ať Bůh mě chrání!“

Král s průvodem se vrací do Toleda.
Té noci se můj Cid přes řeku Tajo nedal.
„Milost, můj králi, ať vás Spasitel chrání!
Vy, pane můj, vstupte do toho města,
a já v San Servandu tuto noc zatím přečkám.
Mí věrní bojovníci sem přijdou za večera;
na tomto svatém místě chci na modlitbách meškat. 3050
Brzy ráno vstoupím do toho města,
ke dvoru dostavím se jistotně do oběda.“
I řekl král: „Nic proti tomu nemám.“
Král don Alfonso do Toleda pak vejde,
můj Cid Ruy Díaz v San Servandu seděl.
Kázal zapálit svíce a na oltáři nechat;
v té svatyni chce bdít už od večera,
modlit se k Stvořiteli a tajně se svými jednat.
S Minayou je tam Cidova družina věrná;
a ještě před svítáním je ta věc domluvena.

Nežli se rozednilo, už sloužili mši jitřní, 3060
modlitby i ta mše skončily za svítání,
i dali velmi dobré a cenné milodary.
„Vy, Álvare Fáñezi, jste mojí pravou paží;
vy se mnou pojedete, biskup pan Jeroným s vámi,
Pero Bermúdez rovněž a Muño Gustioz taky,
i Martín Antolínez, Burgosan ctný a slavný,
i Álvar Alvarez a Álvar Salvadórez tady,

i Martín Muñoz, od narození šťastný,
i Félix Muñoz, můj synovec drahý;
Malanda půjde se mnou, moudrostí svou všem známý, 3070
i Galindo Garciaz, Aragonec všem milý;
k těmto ať přidruží se sto těch nejlepších našich.
Oblečte dlouhé pláště, ať není vidět zbraní,
ať také bílý pancíř vám dobře zakrývají;
a přes brnění mějte hermelín, kožešiny,
dobře se zašněrujte, ať nikdo nic neuvidí;
pod pláští mějte meče s nabroušenými břity.
Na tento způsob chci jít na toto sněmování,
budu žádat své právo a budu je tam hájit.
Jestli infanti z Carriónu se o spor budou snažit, 3080
s takovou stovkou věrných já neznám žádné strachy.“
Odpověděli všichni: „Pane, to chceme rádi!“
Všichni jsou připraveni, jak jim to můj Cid pravil.
Zrozenec šťastné chvíle v té věci neotálí;
spodky z dobrého plátna na nohy navléká si,
obul se do střeviců překrásně udělaných;
košili bílou vzal si, že jako slunce září,
zlaté a stříbrné jsou všechny ty spony na ní;
že objednal ji předem, rukáv mu není krátký.
Přes ni pak oblékl si krásný hedvábný pláštík, 3090
v každý mžik zablyští se, je zlatem vyšívaný,
navrch má rudý kožich, též zlatem lemovaný,
vždy si ho bere můj Cid, Válečník chrabrý.
Na hlavu klade kuklu z velice jemné látky,
zlatem je vyšívaná, šitá dle objednávky,
aby dobrému Cidu nepotrhalo vlasy.
Své velmi dlouhé vousy sepjál pomocí pásky;
toto pak dělá proto, aby si všechno své dobře chránil.
Navrch si vezme plášť, a ten je velmi drahý,
takového si všimne z těch, kdo jsou tu s ním, každý. 3100
Stovce svých věrných kázal, aby se přichystali,

ze San Servanda jedou spěšně a bez meškání;
můj Cid, tak vystrojený, odcválal k sněmování.
U vnější brány města pomalu sesedají.
Můj Cid se svými lidmi tam opatrně vchází;
on kráčí uprostřed, těch sto ho doprovází.
Když zrozenec šťastné chvíle na prahu sině spatřil,
dobrý král Alfons vstal a po něm rovněž vstali
hrabě don Enrique a hrabě don Ramón za ním; 3110
od této chvíle, vězte, s velikou poctou tady
zrozenec šťastné chvíle na sněmu přijímají.
Crespo de Grañón patřil k těm, kteří nepovstali,
a s nimi i ti, kteří k infantům z Carriónu patří.
„Posaďte se sem, Cide,“ král Válečníku pravil,
„na tu lavici, kterou jste mi dal s dalšími dary.
Vy jste lepší než my, i když to některé pálí.“
Dobyvatel Valencie se s velkými díky brání:
„Zůstaňte na lavici, můj pane a můj králi,
já a zde moji věrní se posadíme tady.“ 3120
To, co řekl můj Cid, se z duše líbilo králi.
Můj Cid se posadil na jednu z hladkých lavic,
kolem něj posadí se sto, co ho doprovází.
Prohlížejí si Cida všichni přítomní páni,
i jeho dlouhé vousy sepnuté pomocí pásky;
vyhlíží urozeně, jak jedná a jak se tváří.
Carriónští infanti hanbou se na něj hledět neodváží.
Dobrý král don Alfons povstal a toto pravil:
„Slyšte mě, moji věrní, ať Spasitel vás chrání!
Svolal jsem, co jsem králem, pouze dvě sněmování:
to první do Burgosu, do Carriónu pak další; 3130
potřetí do Toleda volám vás na porady
pro lásku k Cidovi, Válečník je on chrabrý,
aby mu Carriónští zadostiučinění dali.
Velmi ho urazili, jak víme všichni tady.
Chci, aby hrabě don Enrique a hrabě don Ramón soudci byli,

i všechna hrabata, ke stranám nepatří-li.
Napněte tedy myslí, skutky jsou vám všem známy,
ať dáte průchod právu; já nejsem pro bezpráví.
Jedna i druhá strana ať zde mír zachovají.
Při svatém Isidoru, kdo naruší sněmování,
ten půjde do vyhnanství a moji přízeň ztratí.
Komu se právo přizná, tomu já budu stranit.
Ptejte se mého Cida, Válečník je to chrabrý,
uvidíme, co řeknou na to carriónští bratři.“
Můj Cid ruku políbil králi a k hovoru se staví:
„Velice děkuji vám, můj pane a můj králi,
že jste tento sněm svolal kvůli mně a z té lásky.
Toto já právem žádám od těch carriónských bratři.
Pro opuštěné dcery jsem já nedošel hany;
vy víte, co teď dělat, když jste je vyvdal, králi.
Ale když z Valencie mé dcery s sebou vzali,
miloval jsem je obě z té duše plné lásky.
Dva meče dal jsem zeťům, Kalený a Ulitý jsou zvané,
ty jsem v poctivém boji získal jako muž řádný,
aby vám sloužili s nimi a dobyli si slávy.
V dubině u Corpesu mé dcery opustili,
takže už se mnou nechtějí nic mít a já k nim lásku ztratil.
Už nejsou mými zeti, ať mi ty meče vrátí.“
„To je i spravedlivé,“ soudcové na to praví.
Řekl hrabě don García: „O tom se chceme radit.“
Infanti z Carriónu se ihned nato vzdálí
se svými příbuznými a všemi, kdo k nim patří.
Rychle to projednali a dohodli se záhy:
„Ještě Cid Válečník laskavě jedná s námi,
že za pohanu svých dcer nechce po nás nic navíc.
Dohodněme se tedy a povězme to králi.
Dejme mu jeho meče, tím skončí stěžování,
až je bude mít nazpět, opustí sněmování;
víc po nás chtít nesmí Cid, Válečník přezdívaný!“

3140

3150

3160

S takovým rozhodnutím se znovu na sněm vrátí:
„Milost, done Alfonsi, náš pane a náš králi!
Pravda, dva meče dal nám, byly to od něj dary;
že je teď od nás žádá, záleží mu tak na nich,
ve vaší přítomnosti zde mu je chceme vrátit.“
Vytáhli oba meče, Kalený a Ulitý jsou zvané,
do rukou vložili je svému pánu a králi.
Vytáhl meče z pochvy, celý sněm jaseň září
od britů bez poskvrny, jilců a zástit zlatých.
Velmi je obdivují na sněmu všichni výborní páni.
Když mu král podal meče, ruce políbil králi,
odešel do lavice, kde sedí, tam se vrátil;
obrací oba v rukou, jestli je to ten pravý,
můj Cid je dobře zná, neoklame ho žádný.
Celý se rozveselil, rázem je usměvavý,
pozvedl ruku vzhůru, dlouhé vousy si hladí:
„Při vousech, které nikdo mi nikdy nerval z brady,
mé dcery dojdou pomsty skrze ty meče tady!“
Synovce dona Pedra pak jménem zavolá si,
meč Ulitý mu podá, napřáhne k němu paži:
„Zde máte, synovče můj, však polepší si s vámi!“
Martínu Antolínezi, Burgosan je to slavný,
meč Kalený pak podá, napřáhne k němu paži:
„Martíne Antolínezi, vy Burgosane slavný,
meč Kalený vezměte si, velkému pánu patřil,
hrabě Ramón Berenguer z Barcelony ho vlastnil.
A proto vám ho dávám, abyste si ho vážil.
Vím, že vám první možnost bude hned k tomu stačit,
abyste si jím dobyl velkou čest a též statky.“
Ten mu políbil ruku, meč vzal a sevřel v dlani.
Znovu z lavice povstal můj Cid Válečník chrabrý:
„Dík vzdávám Stvořiteli i vám, pane a králi,
ohledně mečů jsem už spokojený, že jsem je dostal zpátky.
Ale mám další žádost a stížnost na infanty.“

3170

3180

3190

3197b

3200

Když tehdy z Valencie si moje dcery vzali,
dal jsem jim tři tisíce, v zlatě a stříbře marky.
Když tamto udělali, s tímto vším skoncovali;
už nejsou mými zeti, ať mi mé peníze vrátí.“
Teď byste měli vidět, jak se infanti tváří.
„Ano, či ne, odpovězte!“ hrabě don Ramón praví.
Infanti z Carriónu na to však namítají:
„Proto jsme Cidu Válečníku ty meče odevzdali,
aby dál už nic nechtěl, tím končí stěžování.“ 3210
„Jsme toho mínění, líbí-li se to králi,
abyste to, co žádá, Cidovi odevzdali.“
Řekl dobrý král: „Tento rozsudek platí.“
Tehdy z lavice vstal můj Cid, Válečník chrabří:
„Vraťte, co jste z mých peněz přijali jako dary,
vraťte mi zde to všechno, anebo aspoň zčásti.“ 3216b
Infanti z Carriónu se ihned vyšli radit;
nemohou se s tím smířit, ten obnos je dost značný;
infanti z Carriónu to utratili zatím.
S dohodou vrátili se a po svém se zas hájí:
„Dobyvatel Valencie chce po nás velké částky,
velký díl z našich peněz uchvátit se zde snaží;
mohli bychom mu splatit jen dědičnými statky.“
I řekli na to soudci, když uznali to ti bratři:
„Jestli je s tím Cid svolný, z nás není proti žádný.
Přikazujeme ale, aby náhrady nabyl
od vás Cid přímo tady, na tomto sněmování.“
Na tato slova soudců dobrý král Alfons pravil:
„My tedy uznáváme žádost o tyto platby,
po právu vymáhá je můj Cid, Válečník chrabří.“ 3220
Z oněch tři tisíc marek dvě stě mám s sebou tady;
infanti z Carriónu mi je už dříve dali.
Že jsou tak potřební, chci jim ten obnos vrátit,
ať zrozenci šťastné chvíle Cidu ho odevzdají;
nechci peníze od nich, když mají nedoplatky.“

Pravil Fernán González: „Nemáme peněz tady.“
Hrabě don Ramón na to tuto odpověď dá jim:
„Utratili jste mnoho peněz v stříbře i zlatých.
Rozsudek vynášíme, kéž se líbí i králi:
Zaplatíte mu zbožím, ať Válečník to schválí.“ 3240
Už věděli, co dělat oba carriónští bratři.
Přivedli mnoho koní, rychlých a vskutku krásných,
mnoho širokých mul a jízdních koní statných,
mnoho výborných mečů se vším, co k tomu patří;
a přijal to můj Cid, když sněm dal toto dobrozdání.
To nad těch dvě stě marek, které mu dobrý král vrátil,
zrozenci šťastné chvíle infanti odevzdali;
u jiných dlužili si, co měli, nemohlo stačit.
Vězte, že ten soud špatně dopadl pro infanty.

To zboží za dluh vzal Cid od těch infantů;
jeho čeleď má v péči mnoho koní a mul. 3250
Hned mají další stížnost, když už je smazán dluh:
„Milost, můj pane králi, ať ochrání vás Bůh!
Nemůžu nevzpomenout největší urážku.
Slyš mě, sněme, mou bídu si dobře představuj!
Carriónští infanti mi vmetli v tvář urážku,
musím je tedy vyzvat na souboj stůj co stůj.

Co jsem vám udělal, infanti, carriónští bratři?
Ať žertem nebo vážně, kdy jsem vás slovem zranil?
Hned to zde napravím, dá-li sněm dobrozdání. 3259b
Proč látku mého srdce jste mi tak rozsápali?
3260
Dal jsem vám svoje dcery, když jste se domů brali,
s velkými počty a též s bohatstvím značným.
Když jste mé dcery nechtěli, vy dva prašiví zrádci,
proč jste je nenechali v domovské Valencii?
Proč jste je ostruhami a řemením zkravavili?
V corpeské dubině jste je opustili,

na pospas dravé zvěři a mrchožroutům zůstavili;
za to, co jste učinili, jste mnoho ztratili na cti!
Jestli mi neodpovíte, ať sněm se o tom radí!“

Hrabě don García ze své lavice vstane:

3270

„Milost, můj králi, nejlepší z celých Španěl!
Přijel Cid Válečník, dostavil se sem na sněm,
nechal si narůst vousy, těší se dlouhé bradě;
někteří se ho bojí a jiné děsí zase.

Carriónští infanti jsou z rodiny tolik slavné,
že jeho dcery i co konkubíny jsou pro ně nevídané.

Kdo by jim je chtěl nutit co ženy rádně vdané?

Jen dobře udělali, že je nechali, pane.

To, co Cid říká, my tady odmítáme!“

Tehdy Cid Válečník si dlouhé vousy zamne:

3280

„Díky Bohu, který nebi i zemi vládnul!

Proto mám dlouhé vousy, že si jich hledím, hrabě!

Čím vám vadí má brada, že mi ji vyčítáte?

Co mi vous začal růst, já si ho hledím, hrabě.

Žádný smrtelník ještě netahal mě za něj,

aniž kdy nějaký Maur anebo křesťan rval mě

tak, jako já vás, hrabě, u Cabry, při tom hradě;

když jsem se zmocnil Cabry a vaší brady také,

z vašich vousů si vyrval pár chlupů každý chlapec;

ještě vám nedorostlo, co jsem vám vyrval z tváře.“

3290

Fernán González na nohy se hned staví,

a teď uslyšíte, co na to s křikem praví:

„Přestaňte už, Cide, o tomto dál se bavit!

Dostal jste, co jste žádal za své peníze a statky.

Ať nenarůstají spory mezi námi a vámi.

Hrabata z Carriónu jsme, náš rod je velmi slavný!

Královské a císařské dcery by nám naroveň stály,

nám se nesluší ženit s dcerami zemanskými.

Dobře jsme udělali, že jsme je opustili;
svou cenou jsme si jisti a neslevíme na ní!“

3300

Můj Cid Ruy Díaz hledí na Pera Bermúdeze:

„Mluv, Pero Němý, ty, který mlčíš věčně!

Jsou to mé dcery a tvé sestřenky přece!

Co mně tu říkají, dotýká se i tebe.

Když jim odpovím já, ty s nimi nestřetneš se!“

Pero Bermúdez mluvit začne.

Zadrhl se mu jazyk, vyjadřuje se špatně,

ale když jednou začal, vězte, že nepřestane:

„Řeknu vám, můj Cide, že takový zvyk máte,
že na sněmu mě stále Pero Němý nazýváte.

3310

Sám dobře víte, že se neudržím dále;

na mě je spolehnutí, vím, co mám dělat, pane.

Fernando, ty lžeš ve všem, co tady posloucháme.

Díky Válečníkovi jsi na cti získal značně.

O tvých podvodech povím, ať jsou všem tady známé.

Pamatuješ se na boj u Valencie slavné?

Žádal jsi Válečníka, že chceš první vyzkoušet zbraně;

uviděls Maura a hrnul ses na něj;

než jste se střetli, rychle na útěk dal ses.

3318b

Kdybych tam nebyl já, Maur by tě zdolal hravě.

3320

Předjel jsem tě a prudce se střetl s Maurem,

ze sedla jsem ho srazil kopím při první ráně.

Pomlčel jsem však o tom, koně jsem ti dal tajně;

do dnešního dne jsem to nikomu nevyprávěl.

Před mým Cidem a ostatními ses chvástal nepřestajně,

žeš toho Maura zabil, a hrdinou ses stavěl.

Věřili ti to všichni a nemají to za lež.

Jsi jistě sličný, ale v boji podobný babě!

Máš jen chlubitý jazyk! Že se hanbou nepropadneš!

Když tedy ukončili toto potýkání,
hle, dva šlechticové přišli k sněmování.
Jednomu říkají Ojarra, druhého Íñigo Jiménez zvali;
první je prostředník infanta z Navarry,
od infanta aragonského je ten další.
Políbí ruce donu Alfonsu, králi,
mého Cida Válečníka o dcery požádali,
aby se královnami Navarry a Aragonu staly;
za zákonné ženy je chtějí se ctí a s požehnáním. 3400
Po tomto zmlkl sněm a všichni naslouchají.
Z lavice povstal můj Cid, Válečník chrabrý:
„Milost, done Alfonsi, můj pane a můj králi!
Jsem vděčný Stvořiteli a za toto ho chválím,
že z Navarry a z Aragonu mě o ně požádali!
Vy jste je předtím provdal, a ne já, králi;
hle, moje dcery jsou nadále v rukách vašich;
já sám nic neudělám bez vašeho přání.“
Povstal tedy král a ztišil sněmování:
„Prosím vás, Cide, Válečníku slavný, 3410
jestli se vám to líbí, je to i moje přání,
ať se na tomto sněmu dohodnou oba sňatky,
protože tím se zvětší vaše čest i vaše statky.“
Povstal Cid Válečník, políbil ruce králi:
„Jestli se vám to líbí, souhlasím s těmi sňatky.“
I řekl na to král: „Ať vám to Pán Bůh splatí!
Vám, Ojarro, a vám, Íñigo Jiménezi taky,
dávám souhlas a povolují tady,
aby se dcery mého Cida doña Elvira a Sol vdaly 3420
do Navarry a Aragonu za infanty,
za ženy jim je dávám se ctí a s požehnáním.“
Tehdy Ojarra a Íñigo Jiménez vstali,
políbili ruce donu Alfonsu, králi,
a potom mému Cidovi, Válečník je to chrabrý.
Přislíbili pak věrnost a na to přísahali,

že všechno, co se řeklo, takto, i líp, se staniž.
Líbilo se to mnohým na tomto sněmování,
infantům ž Carriónu to ale velmi vadí.
Minaya Álvar Fáñez povstane nato z lavic:
„Milost žádám, můj pane a můj králi, 3430
ať na mě pro to není Válečník nahněvaný.
Já jsem se nezúčastnil celého sněmování,
ale rád bych zde řekl o tomto svoje zdání.“
Řekl král: „To je i moje přání.
Řekněte po libosti, Minayo, co vás páli.“
„Prosím, aby mě slyšel celý sněm, všichni páni,
protože velkou stížnost tady mám na infanty.
Z rukou krále a z mých rukou mé sestřenky si vzali
za své zákonné ženy se ctí a s požehnáním. 3440
Velké zboží a jmění můj Cid Válečník dal jim.
K našemu zármutku je napospas ponechali.
Vyzývám je zde k boji, že jsou to podlí zrádci!
Předek vašeho rodu Gómez byl věru zdatný;
vzešel z něj mnohý hrabě ctný, statečný a slavný.
Ale my dobře známe tyto úskočné bratry.
Za to dnes Stvořitele tady chválím,
že doña Elvira a Sol, mé sestřenky, se vdají
do Navarry a do Aragonu za infanty.
Dřív jste je v náruči měli, byli jste jejich pány;
teď jim budete líbat ruce a mít se za vazaly, 3450
budete jim muset sloužit, ať vás to jak chce páli.
Díky na nebi Bohu a donu Alfonsu, králi,
Cid Válečník má tímto víc ctí a více slávy.
Na každý způsob jste takoví, jak zde pravím.
Chce-li to někdo popřít anebo vás tu hájit,
já jsem Álvar Fáñez, nejlepší ve všem všady.“
Gómez Peláez po tomto povstal z lavic:
„K čemu je, Minayo, to vaše vychloubání?
Mnozí jsou proti vám na tomto sněmování;

kdo o tom jinak smýšlí, ten ať svůj názor brání.
Dá-li to Bůh a dobře dopadne naše klání,
sám uvidíte, jak co je a co jste vlastně pravil.“
Řekl král: „Nechte už potýkání.
Ať nikdo ani slovem už o to nezavadí.
Utkáte se tu zítra, až vzejde slunce ranní,
a to tři proti třem, jak jste se vyzývali.“
Infanti z Carriónu se ihned ozývají:
„Dejte nám odklad, zítra to není možné, králi.
Svoje zbraně a koně jsme Válečníkovi dali,
dřív se musíme vrátit na své carriónské statky.“
K Válečníkovi nato král toto pravil:
„Tam, kde vy přikázete, ať koná se to klání.“
Odpověděl můj Cid: „Jak řeknete vy, králi.
Já do Carriónu nechci, do Valencie se vrátím.“
I řekl na to král: „Podle vašeho přání.
Dejte mi tyto rytíře i s jejich zásobami,
ať jedou se mnou, a já je budu chránit.
Jako pán dobrému vazalovi zaručuji se tady,
že hrabě ani infanti se na ně neodváží.
Všem zde určuji lhůtu na tomto sněmování,
aby se do tří týdnů na carriónských pláních
za mojí přítomnosti sešli a potýkali.
Kdo lhůtu nedodrží, ten každý nárok ztratí;
za poražené budou, a ať uprchnou, zrádci!“
Infanti z Carriónu rozsudek přijímají.
Můj Cid políbil ruce králi a řekl: „Toto chválím,
tyto tři bojovníky kladu do rukou vašich,
poručím vám je tady jako pánu a králi.
Dostojí povinnosti, naši čest budou hájit.
Pošlete mi je do Valencie beze vší újmy na cti.“
Král na to odpověděl: „Kéž je to Boží přání!“
Nato si sundal kápi můj Cid, Válečník chrabřý,
i chránič vlasů, bílý nad sluneční září,

3460

3470

3480

3490

a rozpustil si vousy tak, že je zbavil pásky.
Nemohou se vynadivat na sněmu všichni páni.
K hrabatům donu Enriquovi a donu Ramónu kráčí,
vřele je oba objal, upřímně na ně tlačí,
aby si z jeho jmění vzali, co srdce ráčí.
Tyto a také jiné, kteří k většině patří,
ty všechny můj Cid prosil, aby si po chuti brali. 3500
Někteří si pak berou, a jiní odmítají.
Můj Cid těch dvě stě marek tehdy prominul králi;
a všeho ostatního po chuti můj Cid vzal si.
„Pro lásku Stvořitele, o milost žádám, králi!
Když takto rozhodlo se na tomto sněmování,
líbám vám ruce, pane, prosím o požehnání,
chci jet do Valencie, nedobyl jsem ji bez námahy.“ 3507

*Tehdy přikázal Cid, aby prostředníci infantů
z Navarry a z Aragonu dostali koně a muly a všechno,
co potřebují, a odeslal je domů.
Král don Alfonso pak se všemi vzácnými muži svého
dvora doprovodil Cida při odjezdu z města. A když
dojeli do Zocodoveru, a Cid jel přitom na koni, kterého
nazývají Babieca, řekl mu král: „Pane Rodrigo, věru byste
měl nyní předvést toho koně, o kterém jsem slyšel tolik
chvály.“ Cid se pousmál a řekl: „Pane, zde na vašem dvoře
je mnoho vzácných mužů, kteří jsou v tomto zdatní,
těm přikážte, ať předvedou, co umějí na svých koních.“
Král na to řekl: „Cide, jsem spokojený s vaší odpovědí,
ale přece jen chci, abyste se z lásky ke mně projel
na tom koni.“ Cid tedy pobídl koně a předvedl ho
v takovém trysku, že všichni žasli nad tím, jak skvěle
toho koně vedl.*

Král, žehnaje se, pozvedl ruku k tváři:
„Při svatém Isidoru z Leónu zde přísahám a pravím,
že tak skvělého muže není po našich krajích!“ 3510
Můj Cid pobídl koně, popojel blíže králi,
aby políbil ruku donu Alfonsovi se sklání.
„Přikázal jste mi předvést, jak je Babieca zdatný,
takový nenajde se mezi křesťany ani Maury,
dám vám ho darem, pane, vezměte si ho, králi.“
Na toto řekl král: „To není moje přání.
Kdybych vám koně vzal, skvělého pána by ztratil.
Pánovi jako jste vy takový kůň jen patří,
aby vyhrával bitvy a pronásledoval Maury.
Kdo by vám ho chtěl vzít, ať nemá Boží požehnání; 3520
skrže vás s vaším koněm my nabýváme na cti!“
Nato se rozloučili, jeli ze sněmování.
Válečník dal dobré rady těm, které čekalo klání:
„Martíne Antolínezi, a vy, Pero Bermúdezi, taky,
i Muño Gustiozi, buďte pevní v poli jako řádní chlapi.
Ať mi do Valencie o vás dojdou jen dobré zprávy.“
Řekl Martín Antolínez: „Proč to napominání?
Závazek přijali jsme a chceme ten dluh splatit.
Snad nás zabijí, ale nikdo nás neporazí.“ 3530
Zrozenec šťastné chvíle byl z toho velmi šťastný.
S přáteli rozloučil se, se všemi, co má tady.
Král do Carriónu jede, Cid do Valencie se vrací.
Tři týdny dané lhůty už uplynuly zatím.
Hle, na místě jsou věrní Cidovi, odhodlaní,
že ten dluh svého pána všichni tři dobře splatí.
Král Leónu don Alfons je tam vzal do ochrany;
infanty z Carriónu čekali celé dva dny.
Velmi jsou vybaveni koňmi a zásobami,
s nimi jsou domluveni příbuzní z jejich strany:
kdyby Cidovy lidi oddělit dokázali, 3540
ať je zabijí v poli, ať má Cid újmu na cti.

Nezdařil se jim ale tento úmysl špatný,
před králem Alfonsem se velikým strachem třásli.
V noci se modlili k Bohu a bděli u svých zbraní.
Odešla už tma noci a krátce po svítání
ze zvědavosti přišli mnozí bohatí páni,
aby se podívali na ohlášené klání;
král don Alfons je tady postaven nad ostatní,
to aby nepřipustil zradu a právo hájil. 3550
Cidovi bojovníci se chopili již zbraní,
domluvili se spolu, vždyť k těmž pánu patří.
Infanti z Carriónu se jinde oblékají,
hrabě Garcí Ordóñez jim přitom dává rady.
Námítku nato vznesli, králi Alfonsu praví,
ať vyloučí se z boje meč Kalený a Ulitý zvaný,
ať je Cidovi lidé nepoužijí v klání;
že je vrátili Cidovi, infanti litovali.
Ale v tom neuspěli, když to přednesli králi.
„Námítky nevznesli jste, když bylo sněmování. 3560
Máte-li dobré meče, je to výhodou vaší,
a pro Cidovy lidi stejná zásada platí.
Carriónští infanti, jděte, čeká vás klání.
Je třeba, abyste srdnatě bojovali,
Cidovi lidé jistě těž dost odvahy mají.
Zvítězíte-li v boji, dobudete si slávy;
a jestli prohrájete, není to vinou naší,
protože všichni vědí, že jste to chtěli sami.“
Infanti z Carriónu už toho litovali,
jsou velmi zarmoucení nad tím, co udělali.
Nebyli by to udělali za všechny carriónské statky. 3570
Cidovi bojovníci jsou ve zbrani už zatím;
král don Alfons se u nich na malou chvíli staví.
Mužové mého Cida Válečníka mu praví:
„Ruce vám líbáme, náš pane a náš králi,
jim i nám stejně měřte, nebudte zaujatý;

spravedlivě nás sudte, ať je váš výrok správný.
Carriónští infanti tady svou stranu mají,
nevíme, jestli na nás zde něco nechystají.
Náš pán nás světil do vašich rukou, králi;
pro lásku Boží prosíme, abyste nás vždy chránil!“ 3580
Král na to řekl: „To je i moje přání!“
Už jim přivedli koně, jsou rychlí a jsou statní,
požehnali jim sedla a už i odcválali.
S krku jim visí štíty, které je dobře chrání,
do rukou vzali žerdě, na nich jsou ostré břity,
na každé z těch tří kopí praporec připevnili,
obklopeni jsou muži chrabřími a vznešenými.
Vyjeli na kolbiště, dojeli na mezníky.
Cidovi bojovníci se spolu domluvili,
kterak na svého soka bude útočit každý. 3590
Carriónští infanti jsou vidět z druhé strany
s početným doprovodem, kde jsou příbuzní samí.
Král jmenoval hned sudí, aby řídili klání,
aby pak o výsledek nebylo žádné hádky.
Když byli na kolbišti, král don Alfonso pravil:
„Poslyšte, co vám řeknu, carriónští bratři.
Ten souboj by se konal v Toledu, nebýt vašeho odmítání.
Ti tři rytíři Cida Válečnicka jsou tady
pod mou záštitou, vězte, na carriónských statcích.
Jedněte tedy čestně a pozor na úklady. 3600
Kdo by nečestně jednal, tomu v tom budu bránit,
v celém království zůstane bez zastání!“
Infanty z Carriónu už to velice pálí.
Sudí a dobrý král Alfons mezníky vyznačili,
z kolbiště vzdálili se ti, kdož tam postávali.
Všem šesti vysvětlili, jak připraveni stáli,
že bude poražený, kdo z mezníků se vzdálí.
Kolbiště vyklidili ti, kdož tam postávali,
na délku šesti kopí od vytyčené značky.

Kdo bude proti slunci, vylosovaly strany, 3610
sudí střed opustili, soupeři tváří v tvář stáli.
Cidovi bojovníci proti carriónským bratrům,
proti nim infanti pak, do útoku se dali;
jedině svého soka si přitom hledí každý.
Při hrudi drží štíty, srdce si chrání jimi,
k zemi sklánějí kopí s praporci svinutými,
k luku sedla se krčí s hlavami skloněnými,
své koně ostruhami pobízejí a bijí;
země se chvěla všude, kudy se přeřítli.
Jedině svého soka si přitom hledí každý. 3620
Tři proti třem se v plném trysku srazí;
že mrtví na zem padnou, se všichni domnívali.
Pero Bermúdez, který první stál o to klání,
s Fernandem Gonzálezem se jako první srazil;
do štítů vrazili si kopí bez váhání.
Fernán González soupeři do štítu kopí vrazil,
rána šla mimo, tělo mu neporanil,
žerď se mu rozlomila, na třikrát polámal ji.
Pero Bermúdez pevně seděl, proto se nevyvrátil;
sotvaže dostal ránu, hned ji soupeři vrátil. 3630
Střed štítu roztránil mu a na zem mu ho srazil,
prorazil mu ho celý, tak ho štít neochránil,
do nechráněných prsou mu tedy kopí vrazil.
Tři dvojité drátěné košile měl Fernando, tím se spasil,
dvě prorazilo kopí, a třetí neporazí;
košile se spodnicí i s ochrannými drátky
do těla, do masa mu na hloubku dlaně vrazil.
Z úst se mu na brnění začal proud krve valit;
řemení nevydrží, podpínky sedla praskly,
po zadku svého koně se infant na zem svalil. 3640
Že je raněný na smrt, všichni se domnívali.
Don Pero pustil kopí a stanul s mečem nad ním;
když to viděl Fernán González, poznal Cidův meč známý.

Řekl: „Jsem poražený!“ dříve, než vyčkal rány.
Pero Bermúdez ho nechal, sudí to uznávají.

Martín Antolínez a Diego González kopím udeřili,
takové rány to byly, že obě zalomili.

Martín Antolínez po meči sáhl nyní,
na všechny strany září, jak je jasný a čistý.
Zasadil mu ránu, šla napříč přes přilbici,
z hlavy mu ji srazil, už leží na bojišti,
přeřal mu všechny řemeny na přilbici,
přítom mu strhl kuklu, pronikl ke chrániči;
chránič vlasů i s kuklou uřal mu mečem britkým,
odřal mu vlasy z hlavy od temene až k šíji,
část na hlavě mu drží, část leží na kolbišti.
Když tento zásah mečem Ulitým infant cítí,
že nevyvázne životem Diego González vidí;
otočil koně, čelem k sobě se postavili.

3650

Martín Antolínez máchl svým mečem britkým,
ostřím ho nezasáhl, naplocho udeřil jím.
Diego González má meč v ruce, užít ho nepomýšlí.
Tu infant vzkřikl hlasem převelikým:

3660

3662-3

„Bože na nebi, chraň mě, budu ti vzdávat díky!“
Přítáhl koni uzdu, meči se vyhnout míní;
dostal se za mezník, don Martín zůstal na kolbišti.
Král pravil: „Chci, abyste se ke mně připojili.
Tím, co jste dokázali, jste vítězi té bitvy.“
Že mluví čistou pravdu, sudí s ním souhlasili.

3670

Oba dva zvítězili; a teď vás o tom zpravím,
jak Muño Gustioz a Ansur González bojovali.
Do štítů uštědřili si oba silné rány;
Ansur González, muž urostlý a chrabrý,
Muňovi Gustiozovi kopí do štítu vrazil,
skrže štít proniklo mu, prorazilo i drátky;

kopí jde ale vedle, do těla nenarazí.
Po této ráně soka Muño Gustioz ji vrátí,
skrže štít pronikl mu a prorazil mu drátky,
celý štít roztránil se, doprostřed kopí vrazil.
Nebyl mu už nic platný, jak mu prorazil drátky,
do boku zasáhl ho, ne k srdci, z druhé strany.
Své kopí s praporcem skrz naskrz do něj vrazil,
tělem mu prohnal kopí, na sáh mu prošlo zády,
otočil jím a trhl a ze sedla ho srazil.

3680

Jak zkroutil kopí v těle, na zem soupeře svalil;
žerď, praporec i kopí červené vyšly z rány.
Že raněný je na smrt, všichni se domnívali.
Do ruky vzal zas kopí a nad něho se staví.
Řekl Gonzalo Ansurez: „Mějte s ním smilování!
Prohrál zde na kolbišti, toto je konec klání!“
Pravili na to sudí: „To je i naše zdání.“

3690

Král don Alfonso káže, ať se přítomní vzdálí;
zbraně tam pohozené pro sebe ponechal si.
S velkou ctí odjíždějí Cidovi muži zpátky;
vyhráli tento souboj, sám Stvořitel je chránil.
Velký je žal a smutek v carriónských krajích.
Král lidi mého Cida za noci poslal zpátky,
aby neměli strach či aby je nepřepadli.
Že byli obezřetní, dnem nocí cestovali,
dokud se ve Valencii se Cidem neshledali.
Infanty z Carriónu bezectné zanechali,
splnili ti tři slib, který Cidovi dali.

3700

Můj Cid Válečník byl proto velice šťastný.
Velké je pokoření celé carriónské strany.
Toho, kdo slušnou ženu opustí, když ji ztráпил,
ať čeká stejný osud, ba horší, jako ty bratry.
Nechme už infanty, ať užijí si hanby;
na to, co utržili, neradi vzpomínají.
O zrozenci šťastné chvíle podejme raději zprávy.

3710

Ve slavné Valencii jsou všichni rozjásaní,
že Válečníkovi lidé získali tolik na cti.
Jejich pán Cid Ruy Díaz si vous hladí:
„Jsou pomstěny mé dcery, díky nebeskému králi!
Nezávislé jsou nyní na těch carriónských statecích.
Bez hany je teď provdám, ať to komu chce vadí!“
Navarští i Aragonští vstoupili do jednání,
s Alfonsem, králem Leónu, sešli se k rokování.
S doňou Elvirou a Sol slibili uzavřít sňatky.
Ty první byly skvělé, lepší budou ty příští;
u větší cti je vdává, než poprvé se vdaly.
Zrozenci šťastné chvíle cti přidají ty svatby:
v Navaře a v Aragonu jeho dcery budou královnami.
Dnes můj Cid spřízněný je se španělskými králi,
zrozenec šťastné chvíle jim všem přidává na cti.
Sešel s tohoto světa o svatodušních svátcích
můj Cid, pán Valencie; ať Bůh mu odpustit ráčí!
Učiňme takto všichni, spravedliví i hříšní!
Takovými slul činy můj Cid, Válečník chrabřý;
a vyprávění o něm končí tady.

3720

3730

Kdo tuto knihu napsal, ať nemine ho spása, amen!

*Per Abbat ji dopsal vprostřed máje,
za tisíc a tři sta čtyřicet pět roků Páně.*

